

Ledverlichting stemt club en supporters tevreden

Sportverlichting.com: van sponsor naar duurzaamheidspartner bij Heracles Almelo

Sportverlichting.com installeerde de afgelopen seizoenen al ledverlichting bij diverse profclubs. Maar een club op het hoogste podium, de eredivisie, ontbrak nog. Deze zomer kwam daar verandering in, toen het stadion van Heracles Almelo een upgrade kreeg: nieuwe ledlampen in de masten én aan de dakranden van het stadion.

Auteur: Nino Stuivenberg

Heracles Almelo en Sportverlichting.com maakten in juni bekend dat er samengewerkt zou worden bij de verduurzaming van het stadion, maar de historie van de twee organisaties gaat al veel verder terug. Martin Bolderman, eigenaar en oprichter van Sportverlichting.com, deed er zo'n drie jaar geleden zijn eerste contacten op. 'Ik ben toen eens langs geweest om met een accountmanager te praten, waarbij ik direct een rondleiding door het stadion kreeg en voorgesteld werd aan het bestuur. Ik ken bijna geen club die zo gemoedelijk is als Heracles Almelo, en die gemoedelijkheid is in het hele traject altijd gebleven.' Niet snel daarna besloot Bolderman met zijn bedrijf sponsor te worden van de club en hij ging een lidmaatschap aan bij de Young Business Club.

Koploper in duurzaamheid

Heracles Almelo had al langer de ambitie om ledverlichting te installeren in het stadion. De club is in 2018 gestart met een innovatie-initiatief: een samenwerking met overheid, onderwijs en ondernemers. Tom Uitzetter, com-

mercieel manager bij Heracles Almelo, vertelt: 'Als BVO willen wij voorop lopen op gebied van duurzaamheid: we zijn continu op zoek naar innovaties om andere clubs voor te blijven. Twee jaar geleden hebben we vanuit ons innovatie-initiatief onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor verduurzaming van het stadion en de omgeving. Daar kwamen vijf grote aanbevelingen uit, waaronder het aanbrengen van ledverlichting. Daar zijn we direct mee aan de slag gegaan.' De aanschaf van ledverlichting heeft volgens Uitzetter een aantal voordelen. 'Het licht is beter van kwaliteit, de energiekosten zijn lager en het verbruik ook, waardoor de keuze duurzamer is. Door duurzaamheid te omarmen, denken wij als club ook een duurzamer bestaan te krijgen. We bekijken het dus niet alleen vanuit energie-oogpunt, maar ook naar het bestaan van de club zelf.'

Het juiste moment

De businesscase voor de ledverlichting bij Heracles Almelo bestond uit drie punten. Heracles Almelo vond duurzaamheid erg

belangrijk, wilde besparen en had weliswaar een UEFA-installatie, maar wel één waarvan veel lampen kapot waren. De club kwam dus snel op het punt om voor tienduizenden euro's aan gasontladingslampen te vervangen of één keer te investeren in led. Kris van der Elst, werkzaam als stadionbeheerder bij Heracles Almelo, vertelt: 'Wij hadden nog gasontladingslampen in het stadion en de armaturen dateerden zelfs nog van voor de verbouwing. Op een gegeven moment gingen er steeds meer lampen kapot. Je kunt die lampen wel vervangen, maar dan maak je kosten terwijl je weet dat de verlichting niet lang meer meekan. Als club willen we bovendien kijken naar mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid. Daarom was dit het juiste moment voor ledverlichting.'

Puntjes op de i

Bolderman vult aan: 'Een stadion heeft natuurlijk veel minder branduren dan een amateurvereniging, dus die businesscase krijg je niet

zomaar onder de tien jaar. Maar er zijn veel meer factoren die meespelen: de upgrade qua lichtniveau, de mogelijkheid voor lichtshows, duurzaamheid, de voorbeeldfunctie van de club en het zakendoen met sponsoren.' Als onderdeel van de opdracht regelde Sportverlichting.com ook de subsidies, in dit geval de energie-investeringsaftrek. 'Al die pijlers bij elkaar zorgden voor een goede businesscase. Een paar weken na onze afspraak hebben we de puntjes op de i gezet en de zaak rondgemaakt. Wij hebben de ledlampen toen direct in productie gezet.'

Voor Heracles Almelo was de samenwerking met Sportverlichting.com een logische keuze, zo legt Van der Elst uit: 'Sportverlichting.com was al sponsor hier en Heracles Almelo vindt het belangrijk om sponsoren waar mogelijk bij de club te betrekken. Daarom zijn we ook met Sportverlichting.com gaan kijken wat de mogelijkheden waren. Natuurlijk speelde ook mee hoe het bedrijf zich presenteerde, de hele

gang van zaken en de communicatie. Wij kennen Martin Bolderman al een tijd en hebben het contact met hem altijd als prettig ervaren. We hoefden daarom niet lang over deze keuze na te denken.'

Puzzelen

De volgende stap was het maken van een geschikte planning. De vervanging kon alleen plaatsvinden in een periode dat er geen avondwedstrijden gepland stonden in het stadion. Van der Elst: 'Dus zodra de levertijd van de armaturen bekend was, zijn we direct gaan puzzelen. Uiteindelijk kwamen we op de periode tussen 29 augustus, de thuiswedstrijd tegen NEC, en 19 september, de thuiswedstrijd tegen AZ.' In die drie weken moest de volledige installatie plaatsvinden.

Begin september begon Sportverlichting.com op Erve Asito met de werkzaamheden. Het stadion had 144 gasontladingslampen van 2200 Watt; deze worden vervangen door 120 ledarmaturen van 1.550 Watt. Bolderman: 'Dat is een forse besparing, zeker omdat de ledverlichting niet altijd 100 procent aan staat. Die heeft namelijk verschillende standen. Bij sfeerlicht is er een zachte gloed met een paar procent lichtopbrengst. Dan is er de trainingsverlichting, waarbij de lampen een hogere opbrengst hebben, maar niet vol aan staan. De lampen kunnen ook op stand KNVB-verlichting, zodat ze aan de 800 lux-eis voldoen voor wedstrijden in het betaald voetbal. En de verlichting kan naar 1.500 lux, de UEFA-eis. Dan heb je echt een bak licht.' Verder kreeg de lichtinstallatie een upgrade van UEFA-C naar UEFA-B, zodat het stadion ook tot een bepaald niveau Europese voorrondes mag organiseren en wedstrijden voor het EK en WK vrouwenvoetbal.

Geen lichthinder

De geplaatste ledlampen zijn van de nieuwste generatie, generatie 7, van ledfabrikant AAA-LUX uit Eindhoven. Hiermee is het mogelijk om lichtshows te organiseren. Ook wordt er rekening gehouden met lichthinder, hoewel de dichtstbijzijnde woonwijk op een paar honderd meter van het stadion ligt. 'Op de armaturen in de mast zijn kapjes geplaatst. De lichthinder gaat daardoor met een factor twee à drie naar beneden', zegt Bolderman.

De nieuwe verlichting bij Heracles Almelo heeft een CRI-waarde van 80, en dat is voor een Nederlands stadion uitzonderlijk hoog, vertelt Bolderman. 'De CRI-waarde staat voor

De verlichting heeft CRI-waarde 80; dat is voor een Nederlands stadion uitzonderlijk hoog

‘De verlichting heeft echt een upgrade gehad’

de daglichtbenadering van de lampen. Voor de KNVB-norm geldt een CRI-waarde van 70, de UEFA eist 80. We merken dat veel Nederlandse stadions die overgaan op led ook voor een CRI van 70 kiezen. Voor een CRI-waarde van 80 heb je namelijk een aparte technologie nodig; er zijn meer lampen nodig om het zonlicht nog beter te benaderen. Als we bij Heracles Almelo CRI70 hadden geplaatst, hadden we twaalf tot veertien lampen minder nodig gehad en dat zou schelen wat betreft de investering. Maar de club heeft gezegd: wij willen aan alle eisen voldoen, ook die van de UEFA. Daarom hebben we hier lampen met CRI80 geplaatst. Heracles Almelo heeft één van de weinige stadions die hieraan voldoet; dat tekent de ambities.’

Lampen aan de dakrand

Een opvallend detail bij dit project is dat de ledlampen niet alleen in de masten geplaatst zijn, maar ook aan de dakrand van het stadion. Het stadion onderging in 2014/2015 een verbou-

wing volgens de destijds geldende KNVB- en UEFA-normen. Maar in 2016 werd de meetgrid voor de lichtmetingen vergroot, waarbij niet langer tussen de zijlijnen gemeten werd, maar ook op de zijlijnen. De dakconstructie van Erve Asito stak echter te ver uit om het licht daar voldoende te laten schijnen conform deze vernieuwde UEFA-eisen. Bolderman: ‘Het dak kwam eigenlijk net voor de masten uit. Daarom hebben we niet alleen armaturen in de masten vervangen door led, maar ook extra ledarmaturen onder het dak van het stadion gehangen, puur vanwege de UEFA-normen voor het veld en de tv-rechten.’

Om te voorkomen dat het dak te zwaar zou worden, werd een dakconstructie-berekening uitgevoerd, waarin gekeken wordt naar gewicht en wind. Daaruit bleek dat het makkelijk zou kunnen. Bolderman: ‘Dat maakt dit project extra bijzonder. Het was niet zomaar lampen erop en eraf, maar een hele infra-dakrandconstructie met nieuw schakelschema, nieuwe bekabeling en een eigen lampenrek-constructie. Een mooi technisch project voor ons. De verlichting heeft echt een upgrade gehad.’

Razend tempo

Inmiddels heeft Heracles Almelo zijn eerste wedstrijden onder de nieuwe ledlampen

gespeeld. Op 2 oktober, bij de thuiswedstrijd tegen Willem II, werd de eerste lichtshow gegeven. Van der Elst: ‘Natuurlijk staan de lampen er pas net, maar we zien al dat het resultaat heel mooi geworden is. Bij de lichtshow zijn een aantal nummers geprogrammeerd in combinatie met de verlichting; dat werd door onze supporters heel goed ontvangen. We zijn alweer aan het evalueren hoe we dit zelfs nog beter kunnen doen.’ Hij kijkt ook positief terug op de samenwerking met Sportverlichting.com. ‘Ik vond de communicatie gewoon top. Niet alleen met Martin, ook met zijn projectleider Ton, die hier ter plaatse alle monteurs aanstuurde. Dat verliep vlekkeloos. In een razend tempo zijn hier alle lampen vervangen.’ Zijn collega Uitzetter vult aan: ‘We wilden een impuls geven aan de sfeer in het stadion, en dat is zeker gelukt. We zijn heel blij met het verloop van dit project. Heracles Almelo heeft duurzaamheid serieus omarmd en de investering in ledverlichting sluit daar mooi bij aan.’

